

In Memoriam Riet Alkemade-Verkade

Op 16 september 2024 overleed Riet Alkemade-Verkade op 99-jarige leeftijd. Zij is jarenlang betrokken geweest bij onze Vereniging. Vanaf de opening van het Jan Verwey Natuurcentrum was zij daar regelmatig gastvrouw. Riet was ook een actieve medewerkster bij het I.V.N., later de educatieve werkgroep. Vele honderden kinderen liet zij kennismaken met de natuur in het centrum en tijdens excursies. Ook bij het herfstnatuurspel was zij jarenlang een permanente kracht. De opdracht 'Hoeveel verschillende plantjes kun je ontdekken op deze vierkante meter?' was een kolffe naar haar hand. Elk plantje werd gemarkeerd met een stokje versierd met een eigen gemaakt vlindertje. Om haar natuurkennis te vergroten volgde zij op latere leeftijd de I.V.N. gidsencursus in Leiden. Elke week trok zij met Nel Nooijen, dikwijls vergezeld van Toos Bom, naar de Zuidduinen van Noordwijk. Het werd haar adoptieterrein voor het examen, waar zij glorieus voor slaagde. Voor planten, bomen, vogels, vlinders, libellen etc. had zij een grote belangstelling met maar één verschil. Vogelgeluiden kon zij niet goed onderscheiden, maar ervan genieten wel. Winterborstje of Roodkoninkje werd een gevleugeld woord. Na het stoppen met werken met kinderen, bleef zij haar liefde voor de natuur verspreiden, maar nu met ouderen. Samen met Toos Bom organiseerde zij natuurexcursies voor 60-plussers in de omgeving. Tot op zeer hoge leeftijd bleef zij geïnteresseerd in alles wat er in de natuur omging. Het was een voorrecht haar zolang meegemaakt te hebben.

Nel Nooijen, namens de educatie werkgroep.

Herinneringen aan Jaap Vink

Jelle van Dijk

Jaap Vink 1947-2024

Op 10 oktober 2024 overleed Jaap Vink op 77-jarige leeftijd. Hij was in 1966 een van de oprichters van onze

vereniging. In het eerste blaadje van de Vogelwerkgroep Noordwijk, begin 1966, is te lezen, dat de heren W. Baalbergen, A. Cramer, J. Deelder, J. Moerkerk en J. Vink het eerste bestuur vormden van de vogelwerkgroep, die eerst nog de toevoeging 'afdeling van Vogelbescherming Den Haag' hanteerde. De toen 19-jarige Jaap Vink hield zich met Arie Cramer vooral bezig met de broedvogelinventarisatie van de Noordduinen. Daarnaast was hij actief bij het organiseren van excursies naar vogelrijke gebieden als Flevoland, de Biesbosch en het Deltagebied. Zijn aanwezigheid hierbij was van groot belang, omdat hij een rijbewijs had, waardoor hij het gehuurde VW-busje kon besturen. Verder hadden alleen Willem Baalbergen en 'meneer' Deelder een rijbewijs.

Jaap Vink was de eerste Noordwijkse vogelaar, die ik tegenkwam. Wij waren op 1 oktober 1968 naar Noordwijk verhuisd (Joseph de Veerstraat 42). Op mijn eerste zaterdag in Noordwijk fietste ik de duinen in. Aangekomen bij de Driehoek hoorde ik druk gepraat op de duintop. Ik stapte af om poolshoogte te nemen en nam de trap naar boven. Daar stond net Jaap Vink te vertellen hoeveel soorten hij al in Nederland had gezien. Toen hij zijn score bekend had gemaakt vroeg hij aan de nieuweling die net aangekomen was: "En hoeveel heb jij er?" Met enige schroom vertelde ik dat mijn aantal zeker 20 soorten hoger lag. Jaap vroeg mij niet een paar zeldzaamheden te noemen, maar vroeg wel: "En heb je wel eens een Grote Jager gezien?" Toen ik bekende deze soort nooit gezien te

hebben, bood Jaap spontaan aan om direct met mij naar de Langevelderslag te fietsen, omdat daar al enkele dagen een met olie bevulde Grote Jager op het strand zat. Omdat er toch geen trek op deze sombere zaterdag was, werd meteen de daad bij het woord gevoegd. Een kwartier later had ik mijn eerste Grote Jager gezien. In de middag fietste ik met Coby nog een keer die kant op en gelukkig was de vogel nog niet gevlogen.

Begin 1969 besloot het bestuur om viermaal per jaar een eigen tijdschrift uit te brengen. Nu niet langer alleen mededelingen en waarnemingen op één of twee losse blaadjes, maar een echt tijdschrift met artikelen over de vogels van ons werkgebied. De redactie werd gevormd door Jaap Vink, Kees Verweij en Jelle van Dijk. Het blad kreeg de naam 'de Strandloper' en werd gestencild in de Wilhelminaschool. In 1972 kreeg het blad een voorkant met daarop Drieteenstrandlopers getekend en een achterflap met advertenties. Jarenlang vielen daar vooral twee advertenties op. De ene was van sigarenmagazijn Jac. Vink met daarop drie rokende heren getekend en de ander was van meubelzaak Baalbergen met de mooie kreet: 'Vermoeide vogelspieder, afgematte natuurvriend, gun uzelf toch het intense plezier van een lekkere luie stoel!' In 1972 had Jaap trouwens de redactie verlaten. Hij had zijn studie scheikunde in Leiden afgerond en promoveerde in 1972 op het proefschrift: 'Fotoreacties van enige benzeen- en biphenylderivaten met cyaanionen'. Daarvoor, in 1969, had hij met J.H. Koeman en J.J.M. de Goeij in het blad Ardea een artikel geschreven over de rol van bestrijdingsmiddelen bij de massale sterfte van roofvogels en uilen, getiteld: 'Causes of mortality in birds of prey and owls in the Netherlands in the winter 1968-1969' (Ardea 57 (1-2): 67-76). Een loopbaan met een hoog scheikundegehalte lag in het verschiet. Het liep echter anders. Bij zijn

Jaap Vink, Orkney Islands 1971 - foto Hans van der Linden

eerste werkgever, Wessanen in Wormerveer, werd hij uitgenodigd een managementcursus te volgen. Hierna heeft Jaap de witte laboratoriumjas niet meer aan gehad. Er volgde een carrière in het management van grote bedrijven in de voedingsmiddelenindustrie met daarnaast commissariaten van diverse bedrijven en instellingen.

Veel contact met Jaap had ik in de jaren, dat er gewerkt werd aan de broedvogelatlas van Zuid-Holland en het stuk van Noord-Holland ten zuiden van het Noordzeekanaal. Begin 1972 besloot een aantal bevlogen vogelaars om in navolging van de 'Avifauna van Midden-Nederland' ook zo'n boek voor West-Nederland te maken. Het enorme gebied werd verdeeld in regio's en Jaap werd coördinator van de regio Leiden. Om ook in voor publiek gesloten gebieden te mogen inventariseren, schreef Jaap een aanbevelingsbrief die hij ondertekende met Dr. J.A.J. Vink. Met die gewichtige brief in de hand kregen bijvoorbeeld Arie Cramer en Jan Glasbergen toestemming om Vliegveld Valkenburg op broedvogels te inventariseren.

In 1973 droeg Jaap zijn taak over aan Martin Lok, vermoedelijk vanwege de verhuizing naar De Rijp. Een jaar later mocht ik dit werk van Martin overnemen. Zowel Jaap als zijn vriend Martin bleven gelukkig wel deel uitmaken van de stuurgroep. Na vele vergaderingen in onze huiskamer kwam in 1981 eindelijk het boek 'Randstad en Broedvogels' uit. De verkoop werd in eigen hand gehouden en bij de bevoorrading van boekhandels in Noord- en Zuid-Holland speelde Jaap met zijn Volvo-stationcar een belangrijke rol.

Na de opening van het Jan Verwey Natuurcentrum op 16 juni 1984 besloot het toenmalige bestuur al snel om het aantal lezingen uit te breiden. Tot dan toe werden in het winterhalfjaar één of twee lezingen georganiseerd, waarbij het Buurthuis aan de Hoofdstraat of De Rank aan het Wantveld (lezingen Jan P. Strijbos!) afgehoord werden. Binnen enkele jaren werd het gewoonte om per winterseizoen vijf of zes lezingen in het Jan Verwey Natuurcentrum te organiseren. Daarbij verscheen de naam

van Jaap Vink regelmatig op het programma. Het ging dan altijd over trektochten in ruige gebieden als IJsland, Canada en de Beringzee. Daarbij moesten de deelnemers, naast Jaap vrijwel altijd Martin Lok en vaak ook Fred van Olphen, alle bagage zoals tent, kookgerei, voedsel en fotoapparatuur in de rugzak meesjouwen. Jaap vertelde daarbij steevast, dat de eerste week het moeilijkst was. Zelf de nodige kilo's te veel vanwege een zittend bestaan met daarnaast het volledige gewicht van de voedselvoorraad. De tweede helft van de expeditie was altijd een stuk beter te verstouwen. Tijdens die expedities werden veel foto's gemaakt, maar ook werd de vogelstand goed geregistreerd. Zo ontdekten ze in centraal IJsland een grote broedplaats van Kleine Rietganzen.

Behalve bij de lezingen in het Jan Verwey Natuurcentrum zagen we Jaap ook als het Waddenweekend op Terschelling plaats vond.

Vanuit zijn tweede woning in Midsland kwam hij dan naar de Wierschuur om met oude bekenden bij te praten. Jaap was verknocht aan Terschelling en deed daar ook mee aan broedvogel- en trekvogeltellingen.

In 2007 liet Jaap zich overhalen om penningmeester van Vogelbescherming Nederland te worden. Na enkele vergaderingen met de Ledenraad belde hij mij op om te vragen of ik me kandidaat wilde stellen voor dit

genootschap. Het leek hem echt iets voor mij. Zo verzeilde ik kort hierna in het vergadercircuit van de Ledenraad. Naast de soms wat saaie vergaderingen was er altijd gelegenheid om voor en na de vergadering weer lekker bij te praten. Jaap bleef acht jaar penningmeester van Vogelbescherming Nederland en ik bleef acht jaar in de Ledenraad actief. Na zijn vertrek bij Vogelbescherming werd Jaap secretaris van de 'Stichting Jaap van Duijn Vogelfonds'. Jaap van Duijn, de man die Robeco groot maakte, was penningmeester van Vogelbescherming Nederland, voordat Jaap Vink deze functie bekleedde.

Op 1 november 2016 verhuisden Jaap en Trudy van Huis ter Heide (provincie Utrecht) naar Rembrandtweg 11a in De Zuid. Het uitzicht aan de straatkant werd er niet beter op door de bouw van een groot hotel, maar aan de achterzijde was het een bloemrijke oase. Hier kon Jaap zich uitleven in het fotograferen van insecten, een hobby waar hij niet lang daarvoor mee begonnen was. Ook ging het reizen naar verre oorden door en werden landen als Botswana, Costa Rica, Oman en Japan bezocht. Deze reizen leverden schitterende natuurfoto's op die voor iedereen zijn te bekijken op: https://pbase.com/jaap_vink. NB. 'laag' streepje tussen jaap en vink.

Voor de wijkvereniging van De Zuid hield hij enkele keren een vroege vogelzangwandeling. Ook pakte hij het inventariseren van broedvogels weer op. Met ingang van 2021 nam hij een kavel in de Amsterdamse Waterleidingduinen, Vinkenbaandriften genaamd, voor zijn rekening. In zijn eerste verslag merkte Jaap op dat er vrijwel geen grond- en struikbroeders waren. De vele Damherten hadden voor een kaalgevreten landschap gezorgd, dat totaal verschilde van zijn vroegere kavel in de Noordduinen en het rijke duinlandschap dat hij meer recent van Terschelling kende. In overleg met Leo Schaap stapte hij over naar een meer gevarieerd duingebied in het zuidelijke deel van de AW-duinen (Sasbergen).

Op 8 februari van dit jaar waren we aanwezig bij een lezing van Jaap in De Baak voor leden van wijkvereniging De Zuid. Hij vertelde daar over de insecten in zijn tuin, ondersteund door prachtige macro-opnamen.

Twee maanden later kreeg hij te horen, dat hij ongeneeslijk ziek was. Op 17 oktober werd onder grote belangstelling een afscheidsbijeenkomst in Nederzandt aan de Langevelderslag gehouden.

Jaap Vink, Falkland Eilanden november 2008 – foto: Fred van Olphen

